

Nyt fra historisk Videnskab.

Ved Museumsinspektør Hans Kjærs Død i Jerusalem d. 29. Septbr. 1932 har dansk forhistorisk Arkæologi mistet en trofast Medarbejder. Størstedelen af hans Virksomhed faldt indenfor Nationalmuseets Omraader, hvor der maaske mest af alt er Grund til at fremhæve hans ihærdige og fortjenstfulde Arbejde for Fredlysningen af vore Oldtidsmindesmærker, ligesom der siden gamle C. J. Thomsens Dage næppe er nogen indenfor hans Fag, der har gjort mere end han for Spredning af Oplysning om Videnskabens nyeste Resultater, dels gennem Dagbladsartikler (Berl. Tid.) dels gennem Foredrag (især i Folkeuniversitetsserierne). I sin egen videnskabelige Virksomhed naaede han vel aldrig frem i første Række, men han var en typisk Repræsentant for den gennemskolede nordiske Arkæologi, som har opnaaet saa gode Resultater ved sit grundige og metodiske Arbejde saavel ude i Marken som ved Ordningen i Museet. Han var velorienteret og kundskabsrig; men han manglede Ævne til fast Greb om Problemerne, og dette præger ogsaa hans Hovedværk, *Vor Oldtids Mindesmærker* (1925), der tilsigter at give en Oversigt over den forhistoriske Udvikling, belyst særlig gennem de faste Mindesmærker ude i Landet, som han kendte saa godt som nogen. Hans største videnskabelige Indsats var uden Tvivl Udgravningerne af Oldtids-Landsbyen ved Ginnerup i Thy, som han Sommer efter Sommer vendte tilbage til, og det er meget beklageligt, at han ikke naaede at fuldføre dette Arbejde. Nogle foreløbige Resultater har han fremlagt i »Fra Nationalmuseets Arbejdsmark« 1928 og 1930, medens ellers Størsteparten af hans Undersøgelser er publiceret i »Aarbøger for nordisk Oldkyndighed«. I sine senere Aar vovede han sig udenfor den nordiske Arkæologi, idet han blev den arkæologiske Leder af den danske Palæstinaexpedition's Undersøgelser i Shilo. Heller ikke dette Arbejde forundtes det ham at afslutte, men han har givet en Oversigt over de to første Kampagners Udbytte i en lille Bog *I det hellige Land. De danske*

Udgravninger i Shilo, Elis og Samuels By (1931). Trods et stærkt svækket Helbred vilde han dog søge at gennemføre endnu en tredje Kampagne, men rantes her, knap 59 Aar gammel, af den Sygdom, som blev hans Bane. P. N.

Den 26. August 1932 døde Professor Edvard Bull i Oslo, 50 Aar gammel; kun en Snes Aar kom han til at arbejde i historisk Videnskab, i femten Aar var han Universitetslærer. Som Professor fulgte han efter Ernst Sars, der var den blandt de ældre Historikere, han havde mest Samfølelse med og ærede højest. Ligesom Sars var Bull aaben for videnskabelige og litterære Impulser og lydhør for Tidens Ideer. Hans overordentlige Receptivitet gjorde, at han stod i en Udvikling, der ikke sagtnede med Aarene.

Edvard Bulls første historiske Forsøg, der var fremkaldt af en Prisopgave, udsat af det theologiske Facultet, gjaldt Skrifte og Bod i den norske Kirke i Middelalderen; ud af denne Studie voxede Disputatsen *Folk og Kirke i Middelalderen* (1912). Men Tiltrædelsesforelæsnngen i Sept. 1917 røbede, at han var ved at lægge et større Forskningsomraade under sig. I 1920 udkom det i metodisk Henseende vigtige Arbejde *Leding*, der er blevet til under Tilskyndelse af Erik Arups Afhandling »Leding og Ledingsskat i det 13. Aarhundrede«, og i 1922—1927 *Kristianias Historie*, som har laant Ideer fra Sombart. Denne Bog med indtrængende Redegørelse for økonomiske Vilkaar og Samfundsforhold, med de stadige Udblik fra Byen til Oplandet og det hele Rige var Lokalhistorie i ny Forstand, og Bull blev en Foregangsmand paa dette Felt. Han holdt paa, at Lokalhistorien, dreven med Indsigt og god Metode, var af største Værdi for den almindelige Historie, og gennem Foredrag paa Hjemstavnskursus, offentliggjorte under Titel *Innledning til bygdehistorisk Studium*, gav han Vejledning og kastede Ideer ud i Mængde. At finde, hvor Opgaverne laa, var hans Styrke. De historiografiske Oversigter i »Norsk historisk Videnskap« og »Histoire et historiens depuis cinquante ans« gav ikke blot Tilbageblik med billig Vurdering af det Arbejde, der var gjort, men viste atter og atter hen til de uløste Problemer.

Fremstillingen af Tidsrummet 1000—1280 i *Det norske Folks Liv og Historie gennem Tiderne* blev Edvard Bulls sidste Værk. Pladsen var trang for saa omfattende et Æmne, men maaske var det netop et lykkeligt, for hans Evner passende Forhold. Hans Fremstilling er knap og grej med mange rammende Bemærkninger. I Vurderingen af den litterære Overlevering staar han under Indflydelse af Kohts Sagakritik, — i sit Syn paa Ud-